

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων
Εξεταζόμενο Μάθημα: **Λατινικά Ανθρωπιστικών Σπουδών** ,

Ημ/νία: 30 Μαΐου 2016

Απαντήσεις Θεμάτων

A1. Μετάφραση

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

(από το Κείμενο 20) Μετάφραση:

Αφού διώχτηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε μια θερινή κατοικία, που ονομάζεται Ερμαίο. Λίγο αργότερα, επειδή τρομοκρατήθηκε από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα.

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

(από το Κείμενο 25) Μετάφραση:

Κάποια μέρα ο Κάτωνας έφερε στο Βουλευτήριο ένα πρώιμο σύκο από την Καρχηδόνα και δείχνοντάς το στους Συγκλητικούς είπε: «Σας ρωτώ πότε νομίζετε ότι κόπηκε αυτό το σύκο από το δέντρο». Όταν όλοι είπαν ότι ήταν φρέσκο, είπε: «Κι όμως, μάθετε ότι κόπηκε στην Καρχηδόνα πριν τρεις μέρες».

Auditā salutatiōne Caesar dixit: «Domi satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum domini sui: «Oleum et operam perdididi». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

(από το Κείμενο 29) Μετάφραση:

Όταν ο Καίσαρας άκουσε το χαιρετισμό είπε: «Στο σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους χαιρετισμούς». Τότε ήρθαν στο νου του κορακιού τα λόγια του κυρίου του «Κρίμα στον κόπο μου». Σε αυτά τα λόγια ο Αύγουστος γέλασε και αγόρασε το πουλί τόσο, όσο δεν είχε αγοράσει κανένα μέχρι τότε.

Παρατηρήσεις

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

insidiatōribus :	την αφαιρετική του ενικού αριθμού	insidiatore
cui :	την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος	qua
caedis :	την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό	caedium
se :	τη δοτική του ενικού αριθμού στο α' πρόσωπο	mihi
quodam :	την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος	quoddam
praecocem :	την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος	praecocia
patribus :	τη γενική του πληθυντικού αριθμού	patrum
hanc :	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος	haec
sui :	τον ίδιο τύπο στο β' πρόσωπο	tui
nullam :	τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.	nullius

B1β.

proximum: να γράψετε το αρσενικό γένος στην ίδια πτώση και ίδιο αριθμό στον συγκριτικό βαθμό :

propiozem

και, στη συνέχεια, να σχηματίσετε το επίρρημα στους τρεις βαθμούς :

(prope) - propius - proxime

satis: να γράψετε το συγκριτικό βαθμό :

satius

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Exclūsus	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή	excludunt
recesserat	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή	recedamus
exterritus	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή	exteruisti
prorepsit	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση	proreptum
abdidit	το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή	abderetis
attulit	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή	afferre
ostendensque	τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα	ostenturus (ostensurus)
decerptam esse	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή	decerpti
dixit	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή	duc
venit	την αφαιρετική του γερονδίου.	veniendo

B2β. perdidit: να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

perdas
perderes
perditurus sis
perdideris
perdidisses

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

Caligulae: γενική αντικειμενική στο *insidiatoribus*
cui : δοτική προσωπική κτητική στο *est*
se : αντικείμενο στο *abdedit* (άμεση αυτοπάθεια)
die : αφαιρετική του χρόνου στο *attulit*
decerptam esse (το πρώτο στο κείμενο) : αντικείμενο στο *putetis*, ειδικό απαρέμφατο
ex arbore : εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο *decerptam esse*
recentem : κατηγορούμενο στο *ficum*
salutatiōnum : γενική διαιρετική στο *satis*
corvo : δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση *venit in mentem*
quanti : γενική της αξίας στο *emerat* (αφηρημένη αξία)

Γ1β. «Cato attulit [...] ficum praecocem»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Ficus praecox a Catone allata est quodam die

Γ1γ. *in curiam*: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

in curia (in+αφαιρετική), **ex curia** (απομάκρυνση)

domi: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η κίνηση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

domum (αιτιατική)
domo (αφαιρετική)

Γ1δ. «Ad haec verba Augustus risit»: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.

Risitne ad haec verba Augustus ? (όταν δε γνωρίζουμε την απάντηση που περιμένουμε)
Num risit ad haec verba Augustus ? (όταν περιμένουμε αρνητική απάντηση)
Nonne risit ad haec verba Augustus ? (όταν περιμένουμε καταφατική απάντηση)
Risit ad haec verba Augustus ? (χωρίς ερωτηματικό μόριο εισαγωγής λόγω έμφασης)

Γ2α. vela praetenta, ficum praecocem: να μετατρέψετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

vela praetenta : **vela, quae praetenta erant**

ficum praecocem : **ficum, quae praecox erat**

Γ2β. Αφού καταγράψετε, να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στα κείμενα και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία.

cui nomen est Hermaeum: δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο *diaetam*

quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο *interrogo*

Cum omnes recentem esse dixissent: δευτερεύουσα χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *inquit*

quanti nullam adhuc emerat : δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο *tanti*

Γ2γ. *exclūsus*: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *postquam* και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της.

postquam exclusus est: εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν και δηλώνει μόνο το χρόνο και τίποτα άλλο.

exterritus: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση, ώστε να εκφράζεται αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας.

cum exterritus esset

auditā: να αναγνωρίσετε τη μετοχή ως προς το είδος της, να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζει αυτή και να τη μετατρέψετε σε ισοδύναμη πρόταση με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum*

auditā: ιδιάζουσα αφαιρετική απόλυτη, χρονική μετοχή με υποκείμενο το *salutatione*. Δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν στο *dixit*

cum Caesar salutationem audivisset